

Teachers' upskilling aiming at a holistic inclusivity in learning

Kapsayıcı Eğitime Giriş Kursu

Kapsayıcı Ortamlar

Modül 0.5: Kapsayıcı Ortamlar

Proje No: 101056515

Sözleşme Numarası: 101056515 — ÖĞRETMEN — ERASMUS-EDU-2021-PEX-TEACH-ACA

İçeriği

Kapsayıcı Ortamlara Giriş	3
Ünite 0.5.1 [Eşzamansız]. Kapsayıcı Ortamlar Yaratmak	3
Giriş	3
Kapsayıcı Bir Ortamın Bileşenleri	4
Yansıtma Soruları	16
Öz değerlendirme soruları	17
Başvuru	17
Ünite 0.5.2 [Kendi Kendini Yöneten]. Daha Geniş Toplumun Bir Mikrokozmosu Olarak Çevre	20
Ünite 0.5.3 [Kendi Kendini Yöneten]. Bir Ortamı Denetleme	20

Kapsayıcı Ortamlara Giriş

Modül 0.5'e hoş geldiniz: Kapsayıcı Ortamlar, tüm öğrencileri desteklemek için ortamlar tasarlama ve sürdürme konusunda rehberlik sağlayan bir modül) Fiziksel alanlar, sosyal ve öğretim yöntemleri aracılığıyla, herkesin kendini değerli hissettirdiği yerleri nasıl oluşturacağınızı göstereceğiz.

Bu Modül Nasıl Yürütülecek

Bu modül, **asen kron öğrenme** ve **pratik uygulamanın bir karışımıdır**. İlk birkaç bölüme dayanan bu etkinlikler, kendi ortamınızı analiz etmeyi, Öğrenme için Evrensel Tasarım (UDL) ilkelerini uygulamayı ve önyargı karşıtı araç setlerini keşfetmeyi içerir.

Eğitim materyalinin nasıl kullanılacağı

- **Araç setleri:** UDL ve önyargı önleme kaynaklarıyla ortamları değerlendirin ve iyileştirin.
- **Okumalar ve Videolar:** Kapsayıcı tasarımın temel yönleri.
- **Denetim Alıştırmaları:** Bu modülü çevreleyen öğretiminizin kapsayıcılık denetimi, üstlendiğiniz herhangi bir eğitim uygulamasında kapsayıcılığı geliştirmenize yardımcı olacak temel uygulamaları öğreneceksiniz.

Ünite 0.5.1 [Eşzamansız]. Kapsayıcı Ortamlar Yaratmak

Giriş

Eğitimde kapsayıcı bir ortam, fiziksel erişilebilirliği, sosyal kapsayıcılığı, öğretimsel duyarlılığı ve duygusal desteği bütünleştiren çok yönlü bir kavramdır. Tüm öğrencilerin anlamlı bir şekilde katılmaları, kendilerini değerli hissetmeleri ve potansiyellerine ulaşmaları sağlanmalıdır.

Bu ünite de eğitim ortamlarında kapsayıcı ortamların nasıl oluşturulacağı incelenecektir. Kapsayıcılığın fiziksel ve duygusal yönlerini keşfedecek, tüm öğrenciler için sıcak bir atmosfer yaratmada erişilebilirliğin, duygusal düşüncelerin ve duygusal desteğin önemini tartışacağız.

Kapsayıcı Ortamların Temel Bileşenleri

Fiziksel Erişilebilirlik: Eğitim ortamının fiziksel düzeni ve altyapısı, engelli olanlar da dahil olmak üzere tüm öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde tasarlanmıştır. Buna geniş koridorlar, ayarlanabilir mobilyalar ve erişilebilir giriş ve çıkış noktaları dahildir (Burgstahler, 2012; Woolner, 2010). Bu aynı zamanda posterleri, kaynakları, fiziksel kaynakları (çocuk bakımı kursları/hemşirelik/kuaförlük vb. için farklı renkte bebekler; Farklı bayraklar (örneğin, LGBTQI+ için ilerleme bayrağı); Çeşitlilik vb. içeren çeşitli ortamlardaki kaynaklar ve müfredat materyalleri.

Sosyal Kapsayıcılık: Sosyal çevre, öğrenciler arasında olumlu etkileşimleri ve ilişkileri teşvik ederek saygı, kabul ve karşılıklı destek kültürünü teşvik eder. Zorbalık karşıtı politikalar ve kapsayıcı dil uygulamaları, güvenli ve sıcak bir atmosfer sağlamanın ayrılmaz bir parçasıdır (Gregory, Cornell, & Fan, 2011; Espelage ve Swearer, 2003).

Öğretimsel Kapsayıcılık: Öğretim uygulamaları, tüm öğrencilerin farklı öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlanmıştır. Bu, farklılaştırılmış öğretim, görsel yardımcılar, görsel-işitsel, dokunsal ve kinestetik modlar ve yardımcı teknolojileri ve kültüre duyarlı öğretim yöntemlerini içerir (Gay, 2010; Mayer, 2009).

Duygusal Destek: Sınıfın duygusal iklimi destekleyici ve besleyicidir, öğrencilere öğrenmeye tam olarak katılmaları için ihtiyaç duydukları duygusal güvenliği sağlar. Öğretmenler empatiyi modellemeye ve topluluk duygusunu teşvik etmede çok önemli bir rol oynamaktadır (Jennings ve Greenberg, 2009; Battistich ve diğerleri, 1995).

Kapsayıcı Bir Ortamın Bileşenleri

Fiziksel Çevre

Tüm eğitim alanlarında erişilebilir

Yasal Gerekliliklere Uyumun Önemi

Yasal Gereklilikler: Erişilebilir sınıf düzenleri oluşturmak yalnızca en iyi uygulama değil, birçok ülkede yasal bir zorunluluktur. Örneğin, Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi (CRPD), engellilerin tüm insan haklarından ve temel özgürlüklerden tam ve eşit olarak yararlanmasını teşvik etmek, korumak ve sağlamak için kapsamlı bir çerçeveyi zorunlu kılmaktadır. Doğuştan gelen haysiyetlerine saygıyı vurgular ve onlara toplumun eşit üyeleri olarak muamele edilmesini sağlar.

Bağımsızlığın Teşviki: Erişilebilir bir sınıf düzeni, engelli öğrencilerin bağımsızlığına önemli ölçüde katkıda bulunur. Öğrencilerin özgürce hareket etmelerine ve tesisleri bağımsız olarak kullanmalarına izin veren alanlar tasarlamak, engelli öğrenciler arasında özerklik ve güven duygusunu geliştirmenin en iyi yoludur. Sınıfta gezinme konusundaki bağımsızlık, genel öğrenme deneyimlerini ve katılımlarını geliştirir.

Tasarım Konuları

Geniş Koridorlar: Tekerlekli sandalye veya yürüteç gibi hareketlilik yardımcılarını kullanan öğrencilerin sınıfta engel olmadan gezinebilmelerini sağlamak için geniş koridorlar çok önemlidir. ADA Erişilebilirlik Yönergeleri, tekerlekli sandalyeleri yerleştirmek için koridorların en az 36 inç genişliğinde olması gerektiğini belirtir. Bu nedenle, hareketi kolaylaştırmak ve kaza ve yaralanma riskini azaltmak için daha geniş koridorların sağlanması zorunludur.

Ayarlanabilir Mobilyalar: Ayarlanabilir mobilyalar, öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını karşılamak için çok önemlidir. Yükseklik ve konfigürasyon olarak değiştirilebilen masa ve sandalyeler, öğrencilerin öğrenme için rahat ve ergonomik pozisyonlar bulmalarını sağlar. Çalışmalar,

ergonomik mobilyaların fiziksel zorlanmayı azaltabildiğini ve konsantrasyonu ve üretkenliği artırabildiğini göstermiştir (Chaffin, Andersson ve Martin, 2006). Ayarlanabilir mobilyalar aynı zamanda çeşitli fiziksel koşullara sahip öğrencilerin aynı kaynakları kullanabilmesini sağlayarak kapsayıcılığı teşvik eder. Sınıfların erişilebilir giriş ve çıkış noktaları olmalıdır. Bu, tüm öğrencilerin odaya güvenli ve verimli bir şekilde girip çıkabilmelerini sağlamak için çok önemlidir. Kapılar tekerlekli sandalyeler için yeterince geniş olmalı ve bu noktalarda herhangi bir basamak veya başka engel olmamalıdır. ADA standartları, kapıların en az 32 inç genişliğinde olmasını önermektedir (ABD Adalet Bakanlığı, 2010). Otomatik kapılar veya erişilebilir kulplu kapılar erişilebilirliği daha da artırabilir.

Okul genelinde dikkat edilmesi gereken hususlar:

- Çok inançlı dua odaları / manevi alanlar
- Cinsiyetlendirilmemiş banyolar
- Dini veya ahlaki inançları dikkate alan kantinler / yemek alanları
- Kapsayıcı spor ve sosyalleşme alanları

Duyusal Düşünceler

Görsel, işitsel ve dokunsal girdileri yöneterek duyusal hassasiyetleri ele almak

Görsel Girdiler: Özellikle otizm spektrum bozukluğu (ASD) gibi duyusal hassasiyetleri veya bozuklukları olan öğrenciler için kapsayıcı bir öğrenme ortamı oluşturmak için görsel girdileri yönetmek çok önemlidir. Floresan lambalar gibi sert aydınlatmalar, bunaltıcı ve dikkat dağıtıcı olabileceğinden kaçınılmalıdır. Çalışmalar, OSB ve diğer duyusal işleme bozuklukları olan bireylerin genellikle parlak ışıklara ve görsel dağınıklığa karşı aşırı duyarlı olduğunu göstermiştir (Ashburner, Ziviani, & Rodger, 2008). Bu nedenle, daha yumuşak, floresan olmayan aydınlatma kullanmak, daha rahat ve daha az stresli bir görsel ortam yaratmanın en iyi yoludur.

Arka plan gürültüsü ve ani yüksek sesler de dahil olmak üzere işitsel girdiler, duyusal hassasiyetleri olan öğrencileri önemli ölçüde etkileyebilir. Gürültü, açık veya yankıya eğilimli sınıflarda özellikle zorlayıcı olabilir. Çözüm, gürültü engelleme teknolojilerini uygulamak veya gürültü önleyici kulaklıklar sağlamaktır. Araştırmalar, işitsel dikkat dağıtıcı unsurların azaltılmasının, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu (DEHB) ve duyusal işleme sorunları olan öğrencilerde konsantrasyonu ve akademik performansı artırabileceğini göstermektedir (Schaaf, Benevides, Kelly, & Mailloux, 2012).

Dokunsal Girdiler: Dokunsal girdiler, dokunma yoluyla deneyimlenen fiziksel duyumlardır. Bazı öğrenciler belirli dokulara karşı aşırı duyarlı olabilir veya odaklanmak için belirli dokunsal stimülasyona ihtiyaç duyabilir. Yumuşak kumaşlar ve duyuşal araçlar (örneğin, stres topları, stres çarkları) gibi sakinleştirici malzemeleri dahil etmek, gerekli dokunsal girdiyi sağlar ve duyuşal deneyimleri düzenlemeye yardımcı olur. Bu yaklaşım, bireylerin duyuşal bilgileri daha etkili bir şekilde işlemelerine ve bunlara yanıt vermelerine yardımcı olmayı amaçlayan duyu bütünlüme terapisinin ilkeleriyle uyumludur (Ayres, 2005).

Pratik Ayarlamalar

Floresan Olmayan Aydınlatma: Floresan lambaları LED ışıklarla veya doğal ışıkla değiştirmek, görsel yorgunluğu ve rahatsızlığı azaltmanın etkili bir yoludur. Floresan olmayan aydınlatma daha az sert ve daha dağınıktır, bu da aşırı uyarılmayı en aza indirir. Araştırmalar, doğal aydınlatmanın ruh halini ve üretkenliği artırabildiğini ve bu da onu sınıflar için faydalı bir alternatif haline getirdiğini göstermiştir (Figueiro, Rea, & Stevens, 2002).

Gürültü Önleyici Kulaklıklar: İşitsel uyarılara duyarlı öğrenciler için gürültü önleyici kulaklıklar sağlayın. Bu kulaklıklar daha sessiz bir ortam yaratarak öğrencilerin daha iyi odaklanmasını ve kaygıyı azaltmasını sağlar. Schaaf ve ark. (2012), duyuşal entegrasyon stratejilerinin bir parçası olarak gürültü önleyici cihazların kullanımını destekleyerek, dikkati artırmada ve duyuşal aşırı yüklenmeyi azaltmadaki etkinliklerini göstermektedir.

Sakinleştirici Malzemeler: Yatıştırıcı bir dokunsal ortam yaratmak için sınıfa sakinleştirici malzemeler ekleyin. Ağırlıklı battaniyeler, yumuşak yastıklar ve duyuşal oyuncaklar gibi öğeler, öğrencilerin kendi kendilerini düzenlemelerine yardımcı olur. Bu malzemeler, odaklanmayı ve sakinliği korumak için gerekli duyuşal girdiyi sağlar. Duyu bütünlüme terapisi, bireylerin dengeli bir duyuşal duruma ulaşmalarına yardımcı olmak için genellikle benzer araçlar kullanır (Ayres, 2005).

Görsel Yardımcılar, Tabelalar ve Dekor

Öğrenme Güçlüğü veya Görme Bozukluğu Olan Öğrenciler için Anlama ve Gezinmeyi Geliştirme

Görsel Yardımlar ve Anlama: Görsel yardımcıları, öğrenme güçlüğü veya görme bozukluğu olan öğrenciler için anlamayı geliştirmek için gereklidir. Bu yardımcıları, karmaşık bilgileri basitleştiren ve daha erişilebilir hale getiren çizelgeleri, diyagramları, posterleri ve dijital ekranları içerir. Araştırmalar, görsel yardımcıların, öğrencilerin kavramları daha iyi anlamalarına ve akılda tutmalarına yardımcı olan alternatif bilgi temsilleri sağlayarak öğrenme

sonuçlarını önemli ölçüde iyileştirdiğini kanıtlamaktadır (Mayer, 2009). Öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için görsel yardımcılar, bilgileri yönetilebilir parçalara ayırarak öğrenmeyi daha etkili hale getirir.

Tabela ve navigasyon: Görme bozukluğu olan öğrencilerin sınıfta ve okul ortamında gezinmelerine yardımcı olmak için açık ve tutarlı tabelalar çok önemlidir. Tabelalar, tüm öğrenciler tarafından erişilebilir olmasını sağlamak için büyük baskı, yüksek kontrastlı renkler ve Braille içermelidir. Amerikan Körler Vakfı (AFB), etkili tabelaların, görme bozukluğu olan öğrencilere güvenli ve verimli bir şekilde hareket etmeleri için gerekli ipuçlarını sağlayarak bağımsızlıklarını ve güvenlerini büyük ölçüde artırabileceğini belirtmektedir (AFB, 2016).

Kültüre duyarlı materyaller aracılığıyla öğrenci çeşitliliğini yansıtmak

Kültüre Duyarlı Materyaller: Sınıf dekoru ve materyalleri, kapsayıcı bir ortamı teşvik etmek için öğrenci çeşitliliğini yansıtmalıdır. Kültüre duyarlı materyaller arasında farklı kültürleri, dilleri ve deneyimleri temsil eden kitaplar, posterler ve öğrenme yardımcıları bulunur. Bu materyaller, tüm öğrencilerin kimliklerini doğrulayarak aidiyet ve saygı duygusunu teşvik eder. Gay (2010) tarafından yapılan araştırma, kültürel olarak duyarlı öğretimin öğrenci katılımını ve başarısını artırmak için gerekli olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Öğrenciler kültürlerinin ve deneyimlerinin sınıfa yansıdığını gördüklerinde, kendilerini değerli hissetme ve katılmak için motive olma olasılıkları daha yüksektir.

Sınıf ve Okul İklimi Üzerindeki Etki: Kültüre duyarlı materyalleri sınıf dekoruna dahil etmek, olumlu ve kapsayıcı bir iklim yaratmanın etkili bir yoludur. Öğrencilere, çeşitliliğin kutlandığı ve saygı duyulduğuna dair net bir mesaj gönderir, bu da marjinalleşme ve dışlanma duygularını azaltabilir. Bu yaklaşım, tüm öğrencilerin farklı geçmişlerini yansıtan kapsayıcı bir müfredat talep eden kültürlerarası, ırksallaştırılmış, sınıfsal ve cinsellik eğitimi ilkeleriyle uyumludur (Banks & Banks, 2010) ve pedagojik yaklaşımlarda ve ilişkilerde belirgin olmalıdır. Kültürlerarası farkındalığı ve duyarlılığı teşvik ederek, eğitimciler daha destekleyici ve uyumlu bir öğrenme topluluğunu teşvik etmelidir.

Bayrakların gösterimi (ilerleme veya milliyetler)

Farklı cinsiyetler, cinsellikler, aile oluşumları, etnik kökenler, dini, ırk, güçlü/engelli, diller (okul ortamında temsil edilen tüm dillerden senaryolar) gibi tipik okul nüfusuna benzeyen posterler / görseller / kaynaklar / kitaplar.

Duygusal Çevre

Duygusal Olarak Destekleyici Bir Ortamın Özellikleri

Zorbalık ve ayrımcılığa karşı açık kurallar aracılığıyla güvenlik ve saygının tesis edilmesi

Güvenlik ve Saygı: Sınıfta duygusal olarak destekleyici bir ortam yaratmak, bir güvenlik ve saygı temeli oluşturmakla başlar. Zorbalık ve ayrımcılığa karşı kuralları, politikaları ve yönergeleri açıkça belirterek tüm öğrencilerin ve personelin kendilerini güvende ve değerli hissetmelerini sağlamak esastır.

Gregory, Cornell ve Fan (2011), okul ortamlarında kendilerini güvende ve desteklenmiş hisseden öğrencilerin öğrenmeye daha fazla dahil olduklarını ve akademik olarak daha iyi performans gösterdiklerini bulmuşlardır. Bu, bu stratejilerin etkili bir şekilde uygulanmasının önemini vurgulamaktadır. Bunu başarmak için pratik adımlar şunlardır:

Açıkça Tanımlanmış Kurallar ve Politikalar:

Kapsamlı Zorbalıkla Mücadele Politikaları Geliştirin: Zorbalık ve ayrımcılığı neyin oluşturduğunu açıkça belirtin. Örnekler ekleyin ve bu politikaların tüm öğrenciler ve personel tarafından görünür ve erişilebilir olmasını sağlayın. Mevcut ihtiyaçları ve yasal gereklilikleri yansıtmak için bu politikaları düzenli olarak gözden geçirin ve güncelleyin.

Tutarlı Uygulama: Zorbalık ve ayrımcılığa karşı kuralların tutarlı bir şekilde uygulandığından emin olun. Bu, olaylar meydana geldiğinde derhal ve uygun önlem almak anlamına gelir. Tutarlı uygulama güven oluşturur ve okulun güvenli bir ortama olan bağlılığını gösterir.

Eğitim ve Farkındalık:

Eğitim Programları: Öğretmenlere, personele ve öğrencilere zorbalık ve ayrımcılığı tanıma, önleme ve ele alma konusunda düzenli eğitim sağlayın. Bu, atölye çalışmaları, seminerler ve rol yapma etkinliklerini içerebilir.

Farkındalık Kampanyaları: Saygı ve kapsayıcılığı teşvik eden kampanyalar başlatın. Mesajı güçlendirmek için posterler, toplantılar ve okul çapında etkinlikler kullanın.

Destek Sistemleri:

Rehberlik Hizmetleri: Öğrencilerin rehberlik hizmetlerine erişimlerinin olduğundan emin olun. Eğitimli danışmanlar, zorbalık ve ayrımcılık mağdurlarına destek sağlayabilir ve başa çıkma stratejileri geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Akran Destek Programları: Öğrencilerin deneyimlerini paylaşabilecekleri ve güvenli bir alanda birbirlerine destek olabilecekleri akran mentorluğu ve destek grupları oluşturun.

Olumlu Davranışı Teşvik Etmek:

Olumlu Pekiştirme: Kapsayıcılığı ve saygıyı teşvik eden olumlu davranışları tanıyın ve ödüllendirin. Bu, ödüller, halkın tanınması veya diğer teşvikler yoluyla olabilir.

Sosyal-Duygusal Öğrenme (SEL): Öğrencilere empati, duygusal düzenleme ve çatışma çözme hakkında bilgi vermek için SDÖ programlarını müfredata entegre edin.

Kapsayıcı Bir Ortam Yaratmak:

Kapsayıcı Müfredat: Müfredatın farklı bakış açıları ve temsiller içerdiğinden emin olun. Bu, öğrencilerin farklı kültürleri ve geçmişleri anlamalarına ve takdir etmelerine yardımcı olur.

Kültürel Yeterlilik Eğitimi: Personele, farklı bir öğrenci topluluğunun ihtiyaçlarını anlamalarına ve ele almalarına yardımcı olmak için kültürel yeterlilik konusunda eğitim sağlayın.

Öğrenci Katılımı:

Öğrenci Katılımı: Öğrencileri zorbalıkla mücadele politikalarının oluşturulmasına ve uygulanmasına dahil edin. Öğrenciler kurallar konusunda söz sahibi olduklarında, kurallara uyma olasılıkları daha yüksektir.

Liderlik Fırsatları: Öğrencilere olumlu bir okul kültürünü teşvik etmede liderlik rolleri üstlenmeleri için fırsatlar sağlayın. Zorbalık ve Ayrımcılık: Zorbalık ve ayrımcılığın öğrencilerin ruh sağlığı ve akademik başarısı üzerinde ciddi bir olumsuz etkisi olduğu açıktır. Zorbalıkla mücadele politikalarının uygulanması ve kapsayıcı bir kültürün teşvik edilmesi, bu sorunları azaltmak için kullanılabilir ve kullanılmalıdır. Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi (2016), kapsamlı zorbalık karşıtı politikalara sahip okulların daha düşük zorbalık vakaları ve daha olumlu bir okul iklimi bildirdiğini bildirmektedir. Ayrıca, çeşitliliğe saygıyı teşvik etmek ve ayrımcılık karşıtı uygulamaları uygulamak, geçmişlerine bakılmaksızın tüm öğrencilerin ve personelin kabul edildiğini hissettikleri bir ortam yaratmak için esastır (Espelage ve Swearer, 2003). Zorbalıkla mücadele politikalarını etkili bir şekilde uygulamak ve kapsayıcı bir kültürü teşvik etmek için öğretmenlerin günlük rutinlerine entegre edilebilecek pratik araçlara ve stratejilere ihtiyacı vardır. Güvenli ve saygılı bir öğrenme ortamı oluşturmaya yardımcı olabilecek bazı kanıta dayalı yöntemler ve araçlar şunlardır:

1. Açık Politika İletişimi

- **Öğrenci Atölyeleri ve Meclisleri:** Öğrencileri zorbalıkla mücadele politikaları, zorbalığın sonuçları ve saygı ve kapsayıcılığın önemi hakkında eğitmek için düzenli olarak atölye

çalışmaları ve meclisler düzenleyin. Öğrencilerin eylemlerinin etkisini anlamalarına yardımcı olmak için rol yapma gibi ilgi çekici etkinlikler kullanın.

- **Görsel Hatırlatıcılar:** Okulun her yerinde, zorbalık ve ayrımcılığa karşı kuralların yanı sıra olayları bildirme adımlarını özetleyen posterler asın. Görsel yardımcıları politikaları güçlendirir ve öğrenciler için akılda kalmasını sağlar.

2. Raporlama Mekanizmaları

- **Anonim Raporlama Araçları.** Öğrencilerin misilleme korkusu olmadan zorbalık olaylarını güvenli bir şekilde bildirebilecekleri fiziksel bir dropbox veya çevrimiçi bir form gibi anonim raporlama sistemleri uygulayın.

- **Belirlenmiş Güvenli Alanlar:** Öğrencilerin zorbalığı bildirmek veya destek istemek için gidebilecekleri belirlenmiş alanlar oluşturun. Bu alanlarda acil yardım sağlayabilecek eğitimli personelin bulunduğundan emin olun.

3. Sosyal-Duygusal Öğrenme (SEL)

- **SDÖ'yü Müfredata Dahil Edin:** Sosyal-duygusal öğrenme programlarını günlük müfredata entegre edin. SDÖ programları öğrencilere empati, duygusal düzenleme ve çatışma çözme gibi becerileri öğretir. CASEL (Akademik, Sosyal ve Duygusal Öğrenme için İşbirliği) gibi kaynaklar, SDÖ için çerçeveler ve ders planları sağlar.

- **Akran Arabuluculuk Programları:** Öğrencileri, sınıf arkadaşları arasındaki çatışmaları çözmeye yardımcı olabilecek akran arabulucuları olmaları için eğitin. Akran arabuluculuğu, küçük çatışmaları zorbalığa dönüşmeden önce ele almanın etkili bir yolu olabilir.

4. Sınıf Stratejileri

- **Çember Zamanı ve Check-in'ler:** Öğrencilere duygularını ifade etmeleri ve karşılaşabilecekleri sorunları tartışmaları için bir platform sağlamak için çember zamanını veya sabah toplantılarını kullanın. Düzenli kontroller, olası sorunların erken tespit edilmesine yardımcı olabilir.

- **Onarıcı Uygulamalar:** Sadece suçluları cezalandırmak yerine zararı onarmaya ve ilişkileri yeniden kurmaya odaklanan onarıcı adalet uygulamalarını uygulayın. Onarıcı çevreler ve konferanslar, öğrencilerin eylemlerinin etkisini anlamalarına ve bir hesap verebilirlik ve empati duygusu geliştirmelerine yardımcı olabilir.

5. Mesleki Gelişim

- **Sürekli Eğitim:** Öğretmenlere ve personele zorbalık ve ayrımcılığı önleme ve ele alma konusundaki en son stratejiler konusunda güncel kalmaları için sürekli mesleki gelişim fırsatları sağlayın. Atölye çalışmaları, web seminerleri ve işbirlikçi öğrenme oturumları faydalı olabilir.

- **İşbirliği ve Destek:** Öğretmenleri işbirliği yapmaya ve kapsayıcı sınıflar oluşturmak için en iyi uygulamaları paylaşmaya teşvik edin. Öğretmenlerin akranlarından tavsiye ve destek alabilecekleri destek grupları veya mentorluk programları oluşturun.

6. Kapsayıcılık ve Çeşitliliğin Teşviki

- **Çeşitliliği Kutlayın:** Çok kültürlü günler, miras ayları ve kapsayıcı tatil kutlamaları gibi kültürel çeşitliliği kutlayan etkinliklere ve aktivitelere ev sahipliği yapın. Bu etkinlikler, öğrencilerin farklı kültürleri ve geçmişleri takdir etmelerine yardımcı olabilir.

- **Farklı Müfredat:** Müfredatın farklı bakış açıları ve materyaller içerdiğinden emin olun. Çok çeşitli kültürleri, deneyimleri ve kimlikleri yansıtan kitaplar, videolar ve diğer kaynakları kullanın.

7. Ebeveyn ve Toplum Katılımı

- **Ebeveyn Atölyeleri:** Ebeveynlerin okulun zorbalıkla mücadele politikaları ve çocuklarını evde saygılı bir ortam yaratma konusunda nasıl destekleyebilecekleri konusunda eğitmeleri için atölye çalışmaları düzenleyin.

- **Topluluk Ortaklıkları:** Öğrenciler ve personel için ek kaynaklar ve destek sağlamak için yerel kuruluşlar ve uzmanlarla ortaklık kurun. Toplum katılımı, okulun güvenli ve kapsayıcı bir ortam yaratma çabalarını artırabilir.

Güvenli ve kapsayıcı bir okul ortamı yaratmak, okul topluluğunun çeşitli üyelerinin aktif katılımını gerektirir. Her grup, zorbalık ve ayrımcılığı önleyen politika ve uygulamaların uygulanmasında ve sürdürülmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır.

1. Okul Yöneticileri.

Rol: Müdürler ve müdür yardımcıları da dahil olmak üzere okul yöneticileri, okulun tonunu ve kültürünü belirlemekten sorumludur.

- **Politika Geliştirme:** Kapsamlı zorbalık ve ayrımcılıkla mücadele politikaları geliştirir ve uygularlar, bu politikaların öğrencilere, personele ve velilere etkili bir şekilde iletilmesini sağlarlar.

- **Eğitim ve Kaynaklar:** Yöneticiler, personele zorbalık ve ayrımcılığın nasıl tanınacağı, önleneyeceği ve ele alınacağı konusunda sürekli eğitim sağlar. Ayrıca bu girişimleri desteklemek için kaynak ayırırlar

- **İzleme ve Değerlendirme:** Düzenli değerlendirmeler yoluyla politikaların etkinliğini izler ve geri bildirimlere ve yeni araştırma bulgularına dayalı stratejiler benimserler.

2. Öğretmenler ve Destek Personeli.

Rol: Öğretmenler ve destek personeli ön saflarda yer alır ve her gün öğrencilerle doğrudan etkileşim halindedir.

- **Sınıf Yönetimi:** Davranış için net beklentiler belirleyerek ve zorbalık ve ayrımcılığa karşı kuralları tutarlı bir şekilde uygulayarak olumlu bir sınıf ortamı yaratırlar.

- **SDÖ Entegrasyonu:** Öğretmenler, empati, duygusal düzenleme ve çatışma çözme becerilerini öğretmek için sosyal-duygusal öğrenmeyi (SEL) derslerine dahil eder.

- **Gözlem ve Raporlama:** Öğretmenler ve personel, zorbalık ve ayrımcılık belirtilerini gözlemlemek ve olayları derhal bildirmek için eğitilmiştir. Ayrıca etkilenen öğrencilere destek sağlarlar ve gerektiğinde onarıcı uygulamaları kolaylaştırırlar.

3. Öğrenciler.

Rol: Öğrenciler, saygılı ve kapsayıcı bir okul kültürünün geliştirilmesinde önemli bir rol oynar.

- **Akran Desteği:** Öğrenciler, akran mentorluk programlarına katılabilir, çatışmalarda arabuluculuk yapmaya ve zorbalık yaşıyor olabilecek sınıf arkadaşlarını desteklemeye yardımcı olabilir.

- **Öğrenci Liderliği:** Öğrenci konseylerine ve liderlik gruplarına katılım, öğrencilerin zorbalık karşıtı girişimleri savunmalarına ve okul etkinlikleri ve etkinlikleri aracılığıyla kapsayıcılığı teşvik etmelerine olanak tanır.

- **Aktif Seyirciler:** Öğrenciler, zorbalığa tanık olduklarında müdahale ederek ve olayları bildirmede akranlarını destekleyerek aktif seyirci olmaya teşvik edilir.

4. Ebeveynler ve Veliler.

Rol: Ebeveynler ve veliler, evde zorbalık karşıtı ve kapsayıcılık mesajlarını güçlendirmede kilit ortaklardır.

- **Eğitim ve Farkındalık:** Okullar, ebeveynleri okul politikaları ve çocuklarını saygılı bir ortamı teşvik etme konusunda nasıl destekleyecekleri konusunda eğitmek için atölye çalışmaları ve kaynaklar sunabilir.

- **İletişim:** Ebeveynler ve okul personeli arasındaki iletişim hatlarının açık tutulması, endişelerin hızlı ve etkili bir şekilde ele alınmasına yardımcı olur. Ebeveynler, farkına vardıkları herhangi bir zorbalık olayını bildirebilir ve bunları çözmek için okulla işbirliği yapabilir.

- **Rol Modeller:** Ebeveynler, çocuklarının başkalarına karşı tutum ve davranışlarını etkileyerek evde saygılı davranış ve kapsayıcılığı modeller.

5. Topluluk Ortakları.

Rol: Topluluk kuruluşları ve uzmanlar ek destek ve kaynaklar sağlar.

- **Uzmanlık ve Kaynaklar:** Toplum kuruluşları, zorbalık ve ayrımcılığı ele almak için ruh sağlığı hizmetleri ve çeşitlilik eğitimi gibi özel programlar ve kaynaklar sunabilir.

- **İşbirlikçi Etkinlikler:** Okullar, çeşitliliği kutlayan ve kapsayıcılığı teşvik eden etkinliklere ev sahipliği yapmak için topluluk gruplarıyla ortaklık kurabilir ve bu değerleri öğrenciler ve personel arasında daha da güçlendirebilir.

Okul topluluğunun bu üyeleri birlikte çalışarak, tüm öğrencilerin kendilerini güvende, saygın ve değerli hissettikleri uyumlu ve destekleyici bir ortam yaratabilir.

Duygusal esenliği ve topluluk duygusunu teşvik etmek

Duygusal İyi Oluş: Öğrencilerinde ve meslektaşlarında duygusal iyi oluşu teşvik etmek, eğitimciler de dahil olmak üzere okul topluluğundaki herkesin sorumluluğudur. Bu, öğrencilerin ve personelin duygusal olarak güvende ve önemsenmiş hissettikleri destekleyici bir atmosfer yaratmayı içerir. Duygusal iyi oluş ile daha iyi zihinsel sağlık sonuçları, daha düşük stres seviyeleri ve daha yüksek akademik başarı arasında açık bir bağlantı vardır. Aslında, Jennings ve Greenberg (2009), öğretmenlerin duygusal destek sağlayarak ve öğrencilerin ihtiyaçlarına uyum sağlayarak bu konuda öncülük etmeleri gerektiğini öne sürmektedir. Ayrıca, sınıfta olumlu bir duygusal iklim, öğrenci-öğretmen ilişkilerinin gelişmesine ve daha destekleyici bir öğrenme ortamına yol açacaktır.

Farklı ve politik bir sınıf ortamında duygusal refahı teşvik etmek zordur, ancak öğretmenlerin uygulayabileceği pratik stratejiler ve araçların bir kombinasyonu ile başarılabilir. Destekleyici bir atmosfer yaratmaya yardımcı olacak özel yaklaşımlar şunlardır:

1. Güven ve Saygı Tesis Etmek

- **Tutarlı Rutinler:** Öğrenciler için bir istikrar ve güvenlik duygusu yaratmak için öngörülebilir rutinler ve prosedürler oluşturun. Net beklentiler, öğrencilerin çevrelerinde kendilerini daha güvende ve saygın hissetmelerine yardımcı olur.

- **Açık İletişim:** Öğrencileri aktif olarak dinleyerek ve fikirlerine değer vererek açık iletişimi teşvik edin. Başka sözcüklerle ifade etme, açık uçlu sorular sorma ve empati gösterme gibi aktif dinleme tekniklerini kullanın.

2. Kültürel Yeterlilik ve Kapsayıcılık

- **Kültürel Farkındalık Eğitimi:** Öğretmenlere, öğrencilerinin farklı geçmişlerini anlamalarına ve saygı duymalarına yardımcı olmak için sürekli kültürel yeterlilik eğitimi sağlayın. Bu, kültürel normlar, değerler ve iletişim tarzları hakkında bilgi edinmeyi içerir.

- **Kapsayıcı Müfredat:** Tüm öğrencilerin geçmişlerini ve deneyimlerini yansıtmak için farklı bakış açılarını ve materyalleri müfredata entegre edin. Bu, öğrencilerin öğrenme ortamlarında kendilerini temsil ettiklerini ve kendilerine değer verildiğini görmelerine yardımcı olur.

3. Sosyal-Duygusal Öğrenme (SEL)

- **SDÖ Programları:** Öğrencilere empati, duygusal düzenleme ve çatışma çözme gibi becerileri öğreten SDÖ programlarını uygulayın. CASEL'in SDÖ çerçevesi gibi programlar, SDÖ'yü müfredata entegre etmek için yapılandırılmış yaklaşımlar sağlar.

- **Farkındalık ve Gevşeme Teknikleri:** Nefes egzersizleri ve meditasyon gibi farkındalık uygulamalarını günlük rutine dahil edin. Bu teknikler, öğrencilerin stresi yönetmelerine ve duygusal sağlıklarını iyileştirmelerine yardımcı olabilir.

4. Olumlu Bir Sınıf Ortamı Yaratmak

- **Olumlu Pekiştirme:** Destekleyici ve kapsayıcı bir sınıf iklimine katkıda bulunan davranışları kabul etmek ve ödüllendirmek için olumlu pekiştirme kullanın. Nezaket, işbirliği ve saygı eylemlerini tanıyın ve kutlayın.

- **Onarıcı Uygulamalar:** Çatışmaları ele almak ve bir topluluk duygusu oluşturmak için onarıcı adalet uygulamalarını uygulayın. Onarıcı çevreler ve akran arabuluculuğu, öğrencilerin anlaşmazlıkları çözmelerine ve birbirleri için empati geliştirmelerine yardımcı olabilir.

5. Öğretmen Öz Bakımı ve Profesyonel Destek

- **Öz Bakım Uygulamaları:** Öğretmenleri öz bakım uygulamalarına ve kendi streslerini yönetmeye teşvik edin. Bu, sınırları belirlemeyi, meslektaşlardan destek aramayı ve onların refahını teşvik eden faaliyetlerde bulunmayı içerir.

- **Mesleki Gelişim:** Öğretmenlere duygusal esenlik, stres yönetimi ve destekleyici sınıf ortamları yaratmaya odaklanan mesleki gelişime katılmaları için fırsatlar sağlayın.

6. Öğrenci ve Aile Katılımı

- **Aile Katılımı:** Aileleri okul etkinliklerine, atölye çalışmalarına ve duygusal esenlik ve kapsayıcılık hakkındaki tartışmalara katılmaya davet ederek okul topluluğuna dahil edin. Bu, öğrenciler için destekleyici bir ağ oluşturmaya yardımcı olur.

- **Öğrenci Sesi ve Liderlik:** Öğrencileri, olumlu bir okul iklimini teşvik etmede liderlik rolleri üstlenmeleri için güçlendirin. Bu, öğrenci konseyleri oluşturmayı, akran mentorluk programlarını ve çeşitliliği ve kapsayıcılığı kutlayan etkinlikler düzenlemeyi içerebilir.

7. Destek Sistemleri ve Kaynakları

- **Danışmanlık Hizmetleri:** Öğrencilerin danışmanlık ve ruh sağlığı hizmetlerine erişimlerinin olduğundan emin olun. Eğitimli danışmanlar, duygusal zorluklarla karşılaşan öğrencilere bireysel ve grup desteği sağlayabilir.

- **Kaynak Kullanılabilirliği:** Duygusal esenliği ve ruh sağlığını destekleyen kitaplar, çevrimiçi materyaller ve topluluk programları gibi kaynakları hem öğrenciler hem de öğretmenler için kullanılabilir hale getirin.

Öğretmenler bu stratejileri uygulayarak, öğrencilerinin farklı ihtiyaçlarını karşılayan, aidiyet duygusunu besleyen ve genel refahı ve akademik başarıyı artıran duygusal olarak destekleyici bir ortam yaratabilirler.

Topluluk Duygusu: Okul içinde bir topluluk duygusu oluşturmak, duygusal olarak destekleyici bir ortamı teşvik etmek için çok önemlidir. Topluluk duygusu, öğrenciler arasında ve ayrıca personel ile bağlantılar kurmayı, işbirliğini teşvik etmeyi ve ortak bir amaç duygusunu teşvik etmeyi içerir. Battistich ve ark. (1995) tarafından yapılan araştırmalar, güçlü bir topluluk duygusuna sahip sınıfların daha yüksek düzeyde öğrenci katılımına, daha düşük yıkıcı davranış oranlarına ve daha iyi akademik sonuçlara sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Karşılıklı saygı ve işbirliğini vurgulayan grup etkinlikleri, işbirlikçi projeler, kapsayıcı dil ve sınıf tartışmaları ile topluluk oluşturun.

Duygusal İklim Katkıları

Kapsayıcı Bir Duygusal İklim Yaratmada Öğretmen Tutumlarının Rolü

Öğretmen Tutumları ve Kapsayıcılık: Öğretmenler, sınıfın duygusal iklimini şekillendirmede çok önemli bir rol oynar. Tutumları, davranışları, dilleri ve öğrencilerle olan etkileşimleri, öğrencilerin kendilerini ne kadar güvende ve değerli hissettiklerini önemli ölçüde etkiler. Araştırmalar, empati, adalet ve saygı gösteren öğretmenlerin kapsayıcı ve destekleyici bir sınıf ortamını teşvik edebileceğini göstermiştir (Jennings ve Greenberg, 2009). Kapsayıcı bir duygusal iklim, öğrencileri öğrenme sürecine daha fazla katılmaya teşvik eder ve genel refahlarına katkıda bulunur.

Öğrenci Sonuçları Üzerindeki Etkisi: Olumlu öğretmen tutumları, daha yüksek akademik performans, daha fazla katılım ve gelişmiş sosyal beceriler dahil olmak üzere daha iyi öğrenci sonuçlarıyla ilişkilidir. Kapsayıcı davranışları modelleyen ve sıcak bir ortam yaratan öğretmenler, öğrencilerin aidiyet ve öz değer duygusu geliştirmelerine yardımcı olur. Bu da kaygıyı azaltır ve olumlu bir öğrenme deneyimini teşvik eder (Wentzel, 1997). Öğrencilerinin farklı ihtiyaçlarını aktif olarak anlamaya ve karşılamaya çalışan öğretmenler, daha kapsayıcı ve etkili bir eğitim ortamı yaratabilir.

Olumlu Akran Etkileşimlerini ve Etkili Çatışma Çözümünü Teşvik Etmek

Sağlıklı bir duygusal iklim yaratmak için olumlu akran etkileşimlerini teşvik etmek çok önemlidir. Sınıflarında kendilerini bağlı ve saygın hisseden öğrenciler akademik olarak daha iyi performans göstereceklerdir. İşbirlikli öğrenme etkinlikleri, grup projeleri ve akran mentorluğu, olumlu etkileşimleri teşvik etmek için etkili stratejilerdir. Bu faaliyetler akademik öğrenmeyi geliştirir ve sosyal becerileri ve karşılıklı saygıyı geliştirir (Johnson & Johnson, 2009).

Olumlu bir duygusal iklimi sürdürmek için öğrencilere etkili çatışma çözme becerilerini öğretmek esastır. Öğrenciler çatışmaları yapıcı bir şekilde çözmeyi öğrendiklerinde, zorbalık olasılığını azaltır ve sosyal yeterliliklerini artırır. Okullar, öğrenci saldırganlık düzeylerini azaltmak ve okul iklimini iyileştirmek için çatışma çözme programları uygulamalıdır (Johnson ve Johnson, 1996). Çatışma çözme stratejileri arasında kapsayıcı dil öğretimi, aktif dinleme, empati, müzakere ve problem çözme becerileri yer alır.

Yansıtma Soruları

- Mevcut sınıf düzeniniz kapsayıcılığı nasıl destekliyor veya engelliyor?
- Duyusal hassasiyetleri olan öğrencilere daha iyi uyum sağlamak için hangi duygusal ayarlamaları uygulayabilirsiniz?

- Sınıf normlarınız ve öğretmen tutumlarınız sınıfınızın duygusal iklimini nasıl etkiliyor?
- Ünite 1.1'deki kapsayıcı dil kavramları, Ünite 5.1'de tartışılan görsel yardımcılarının ve tabelaların tasarımına nasıl uygulanabilir?
- Ünite 5.1'deki duygusal iklim stratejilerinin Ünite 1.1'de belirtilen kapsayıcı eğitim ilkeleriyle nasıl uyumlu olduğunu düşünün.

Öz değerlendirme soruları

Sayfa X'te, ünite 5.1 için öz değerlendirme soruları bulacaksınız.

Başvuru

Amerikan Körler Vakfı (AFB) (2016). Dijital Konuşma Kitaplarında Bilim İçeriğinin Tanımlanması için Etkili Uygulamalar.

Ashburner, J., Ziviani, J., & Rodger, S. (2008). Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda duygusal işleme ve sınıf duygusal, davranışsal ve eğitimsel sonuçları. *Amerikan Mesleki Terapi Dergisi*, 62(5), 564-573. <https://doi.org/10.5014/ajot.62.5.564>

Ayres, A. J. (2005). Duyu Bütünleme ve Çocuk. Batı Psikolojik Hizmetleri.

Bankalar, J. A. ve Bankalar, C. A. M. (Ed.). (2010). Çok Kültürlü Eğitim: Sorunlar ve Perspektifler. Wiley.

Battistich, V., Solomon, D., Watson, M., & Schaps, E. (1997). Şefkatli okul toplulukları. *Eğitim Psikoloğu*, 32(3), 137–151. https://doi.org/10.1207/s15326985ep3203_1

Burgstahler, S. (2021). Eğitimde evrensel tasarım: İlkeler ve uygulamalar. DO-IT, Washington Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, UW Bilgi Teknolojileri, Eğitim Fakültesi. <https://www.washington.edu/doi/sites/default/files/atoms/files/UDE-Principles-and-Applications.pdf>

CASEL (2024). SEL nedir? CASEL web sitesi](<https://casel.org/what-is-sel/>

Espelage, D. L. ve Swearer, S. M. (2003). Okul Zorbalığı ve Mağduriyet Araştırması: Ne Öğrendik ve Buradan Nereye Gidiyoruz? *Okul Psikolojisi İncelemesi*, 32(3), 365–383.

Eşcinsel, G. (2010). Kültüre duyarlı öğretim: Teori, araştırma ve uygulama. New York ve Londra: Columbia Üniversitesi, Öğretmen Koleji Yayınları.

Gould, B., O'Connell, T., & Freed, G. (2008). Dijital Konuşma Kitaplarında Bilim İçeriğinin Tanımlanması için Etkili Uygulamalar. Boston, MA: WGBH Eğitim Vakfı.

Gregory, A., Cornell, D. ve Fan, X. (2011). Siyah ve Beyaz Lise Öğrencileri için Okul Yapısı ve Desteğinin Uzaklaştırma Oranlarıyla İlişkisi. *Amerikan Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 48(4), 904-934. <https://doi.org/10.3102/0002831211398531>

Jennings, PA ve Greenberg, M. T. (2009). Prososyal sınıf: Öğrenci ve sınıf sonuçlarıyla ilgili olarak öğretmenin sosyal ve duygusal yeterliliği. *Eğitim Araştırmalarının Gözden Geçirilmesi*, 79(1), 491–525. <https://doi.org/10.3102/0034654308325693>

Johnson, D. W. ve Johnson, R. T. (1996). İlkokul ve ortaokullarda çatışma çözümü ve akran arabuluculuğu programları: Araştırmanın gözden geçirilmesi. *Eğitim Araştırmalarının Gözden Geçirilmesi*, 66(4), 459-506. <https://doi.org/10.3102/00346543066004459>

Johnson, D. W. ve Johnson, R. T. (2009). Bir eğitim psikolojisi başarı öyküsü: Sosyal karşılıklı bağımlılık teorisi ve işbirlikli öğrenme. *Eğitim Araştırmacısı*, 38(5), 365–379. <https://doi.org/10.3102/0013189X09339057>

Mayer, R. E. (2009). *Multimedya öğrenimi* (2. baskı). Cambridge Üniversitesi Yayınları. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511811678>

Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi (2016). Zorbalık Öğrenci Raporları: Ulusal Suç Mağduriyeti Anketi'ne 2015 Okul Suçları Eki'nden elde edilen sonuçlar. <https://nces.ed.gov/pubs2016/2016036.pdf>

Schaaf, R.C., Benevides, T.W., Kelly D., & Mailloux-Maggio, Z. (2012). Otizmli çocuklar için ergoterapi ve duysal entegrasyon: bir fizibilite, güvenlik, kabul edilebilirlik ve sadakat çalışması. *Otizm*, 16(3), 321-7. <https://doi.org/10.1177/1362361311435157>

Stein, M.A. ve Lord, J.E. (2023). ENGELLİ KİŞİLERİN HAKLARINA İLİŞKİN SÖZLEŞME. Birleşmiş Milletler Uluslararası Hukuk Görsel-İşitsel Kütüphanesi, Birleşmiş Milletler, <https://legal.un.org/avl/>

Birleşmiş Milletler (2006). Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi (UNCRPD). Birleşmiş Milletler. <https://humanrights.gov.au/our-work/disability-rights/united-nations-convention-rights-persons-disabilities-uncrpd>

Wentzel, K. R. (1997). Ortaokulda öğrenci motivasyonu: Algılanan pedagojik bakımın rolü. *Eğitim Psikolojisi Dergisi*, 89(3), 411–419. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.89.3.411>

Yünlü, P. (2010). Öğrenme alanlarının tasarımı. Sürekli.

Ünite 0.5.2 [Kendi Kendini Yöneten]. Daha Geniş Toplumun Bir Mikrokozmosu Olarak Çevre

Bu Ünite, Kendi Kendine Öğrenmenin bir parçasıdır. Platformda ilgili dosyayı arayın

Ünite 0.5.3 [Kendi Kendini Yöneten]. Bir Ortamı Denetleme

Bu Ünite, Kendi Kendine Öğrenmenin bir parçasıdır. Platformda ilgili dosyayı arayın